

Η χρήση Θεατρικού Παιχνιδιού ως μέσο μάθησης: γνωστικής, κοινωνικής και επικοινωνιακής βελτίωσης παιδιών με αυτισμό.

Γκούμα Μαρία Κορίνα, MA Θεατρολόγος, MA Ειδικός παιδαγωγός, Β. Βρεφοκόμος
contact@korinagkouma.gr

www.korinagkouma.gr

Περίληψη

Ο σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να παρουσιάσει την σημασία της εναλλακτικής μάθησης σε παιδιά Ειδικής Αγωγής. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα διερεύνησε αν μέσω του Θεατρικού Παιχνιδιού το παιδί με αυτισμό μπορεί να διεκπεραιώσει τις γνωστικές, επικοινωνιακές και κοινωνικές ανάγκες του με μεγαλύτερη ευκολία. Το Θεατρικό Παιχνίδι είναι ένας διαφορετικός τρόπος μάθησης που διαφοροποιείται από τον κοινό, στείο τρόπο διδασκαλίας και έχει την δυνατότητα να διδάξει ένα μεγάλο εύρος γνώσεων στους μαθητές χωρίς να τους προσδίδει την έννοια του αυστηρού προγράμματος, κάτι που είναι πολύ σημαντικό διότι συνήθως τα παιδιά με ειδικές ανάγκες έχουν αυστηρό και σκληρό πρόγραμμα. Στο μεθοδολογικό πλαίσιο πραγματοποιήθηκε χρήση μεικτής έρευνας, αναλυτικότερα συνδυασμός ποιοτικής και ποσοτικής. Στην ποιοτική έρευνα έγινε χρήση του εργαλείου της παρατήρησης σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Έλαβε χώρα σε νηπιαγωγείο, σε τμήμα προνηπίου, με παιδιά ειδικής και τυπικής ανάπτυξης. Το εργαλείο της ποσοτικής έρευνας ήταν αυτό του αυτοσχέδιου ερωτηματολογίου το οποίο διενεμήθη σε παιδαγωγούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Αποτελέσματα έρευνας

Στην έρευνα πραγματοποιήθηκε η μέθοδος της παρατήρησης. Τα παιδιά-συμμετέχοντες ήταν τεσσάρων χρονών και είχαν διάγνωση Αυτισμού. Ο κύριος περιορισμός της έρευνας ήταν η δυσκολία που αντιμετώπιζαν τα παιδιά στον προφορικό λόγο. Η περιορισμένη προσπάθεια επικοινωνίας είναι έντονο χαρακτηριστικό του αυτισμού και φαίνεται να αποδίδεται στην ανάγκη τους για διατήρηση της τάξης του περιβάλλοντός τους. Οι ίδιοι οι μαθητές δεν γνώριζαν για την διεξαγωγή της έρευνας για να μην επηρεαστούν οι επιδόσεις τους και αλλοιωθούν τα ερευνητικά αποτελέσματα.

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα είναι κατά πόσο μπορεί το θεατρικό παιχνίδι να βελτιώσει την επικοινωνία των παιδιών με αυτισμό. Η ποιοτική έρευνα που πραγματοποιήθηκε απέδειξε ότι μέσα από τα βιωματικά παιχνίδια του θεατρικού παιχνιδιού τα παιδιά συμμετέχοντες κατάφεραν να βελτιώσουν την επικοινωνία τους σε μεγάλο βαθμό. Για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες των παιχνιδιών έπρεπε να συνεργαστούν και να επιφέρουν λύσεις.

Το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα ήταν εάν υπάρχει βελτίωση στο κομμάτι της επικοινωνίας μέσω της διδασκαλίας του θεατρικού παιχνιδιού. Σε αυτό το ερώτημα τα αποτελέσματα ήταν επίσης θετικά, καθώς οι μικροί μαθητές ανοίχτηκαν στην ομάδα. Τα δύο παιδιά κοινωνικοποιήθηκαν και έπαιξαν αφήνοντας πίσω φόβους και δισταγμούς. Ο ερευνητής παρατήρησε ότι όχι μόνο ήρθαν σε επικοινωνία για την επίλυση και την ολοκλήρωση των παιχνιδιών αλλά και σε περιόδους απραξίας για παράδειγμα περίμεναν την σειρά τους ή

τον εκπαιδευτικό, επικοινωνούσαν μεταξύ τους, με τα σώματα τους και χρησιμοποιήσουν χιούμορ.

Το γνωστικό κομμάτι αποτελεί το τρίτο ερευνητικό ερώτημα. Οι μαθητές στην επανάληψη του παιχνιδιού με στόχο την καταγραφή των γνώσεων κατάφεραν να απαντήσουν σχεδόν όλες τις ερωτήσεις. Τα γνωστικά λοιπόν αποτελέσματα ήταν τα βέλτιστα και να τονιστεί εδώ ότι ήταν μέσω μιας διαδικασίας πολύ διασκεδαστικής που τα παιδιά δεν νιώθουν την δυσκολία της τυπικής εκμάθησης των γνωστικών αντικειμένων.

Το τελευταίο ερώτημα της εργασίας είναι η ποσοτική έρευνα. Πιο συγκεκριμένα οι απόψεις των εκπαιδευτικών για τα ερωτήματα της έρευνας, δηλαδή, αν η θεατρική αγωγή μπορεί να βελτιώσει ένα με παιδί με αυτισμό επικοινωνιακά, κοινωνικά και γνωστικά. Οι απαντήσεις του ερωτηματολογίου έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί είναι θετικοί απέναντι στην χρήση θεατρικού παιχνιδιού για την διδασκαλία παιδιών με αυτισμό. Επιπλέον παρότι θεωρούν ότι δεν δίνονται γερές βάσεις από το υπουργείο όπως εξοπλισμός ή μεγάλο αριθμό εκπαιδευμένου προσωπικού, πιστεύουν ότι η θεατρική αγωγή μπορεί να διδάξει με ευκολία τα παιδιά που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού ενώ έχει την δυνατότητα να βελτιώσει την ποιότητα ζωής του.

Βιβλιογραφία

- Γενά, Α. (2002) *Αυτισμός και Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές. Αξιολόγηση-διάγνωση-αντιμετώπιση*. Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση
- Γιάνναρης, Γ. (1995), *Θεατρική Αγωγή και Παιχνίδι*, Αθήνα, εκδ. Γρηγόρης.
- Γκονελά, Ε. (2006) *Αυτισμός αίνιγμα και πραγματικότητα*. Αθήνα: Οδυσσεάς
- Γραμματάς. Θ. (1996) *Fantasyland θέατρο για παιδικό και νεανικό κοινό*. Αθήνα: Γιώργος Δαρδανός.
- Γραμματάς Θ., & Μουδατσάκης Τ. (2008) *Θέατρο και Πολιτισμός στο Σχολείο για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης*, Ρέθυμνο: Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ
- Ιωαννίδη Β. – Καλοκαιρινού – Αναγνωστοπούλου Α. (2010) *Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση. Μια προσέγγιση για στελέχη εκπαίδευσης και επαγγελματίες υγείας*. Αθήνα: ΒΗΤΑ medical arts
- Λενακάκης, Α. (2013), *Η μορφοπαιδευτική αξία του παιχνιδιού και του θεάτρου στην εκπαίδευση. Στο: Γραμματάς, Θ. (επιμ.) (2013). Το Θέατρο ως μορφοπαιδευτικό αγαθό και καλλιτεχνική έκφραση στην Εκπαίδευση και την Κοινωνία*. Διδακτικό Εγχειρίδιο στο πλαίσιο του Προγράμματος «Θαλής». Αθήνα: ΕΚΠΑ, σσ. 58-77
- Καλύβα, Ε. (2005) *Αυτισμός και Εκπαιδευτικές Θεραπευτικές Προσεγγίσεις*. Αθήνα: Παπαζήση